

Indre Maløya

Geologi og landskap på øya.

Berggrunn

Berggrunnen på Indre Maløya er røttene av en ca. 1000 millioner år gammel fjellkjede. Fjellene er i dag tæret bort og det vi nå ser på overflaten er bergarter som ble dannet dypt inne i fjellkjeden.

Det meste av øya består av omdanna (metamorfe) bergarter av **gneis** (båndgneis og granittisk gneis) og **amfibolitt**. Men det er også innslag av magmatiske bergarter som trengte seg opp gjennom jordskorpa og størknet til **pegmatitt** eller **diabas** (se kart). Det mest spennende er forekomsten av **kalkspatmarmor** som finnes flere steder på innsiden av øya. Hovedmineralet her er kalkspat. Marmoren er en del av en sone med kalkspatmarmor som kan følges fra Homborsund over Måkeholmene, Bratte Rivingen, Flade Rivingen, Herøya og til Indre Maløya. Bratte Rivingen er den mest karakteristiske av marmorøyene, den har en særegen forvitret overflate og rik flora. Også det lille Reveskjær på innsiden av Maløya er av marmor.

Vegetasjon

Når bergarter som marmor og den mørke amfibolitten forvitrer får vi et mer næringsrikt jordsmonn med frodig vegetasjon. Maløya har en rik og variert flora, med edellauvskog, furuskog, lyngheier, frodige strandenger og gammel kulturmark. Her finnes også flere forekomster av den meget sjeldne rødlistede orkideen **narrmarihand** (*Anacamptis morio*), som i Norge nå bare finnes i Grimstadskjærgården.

Spor etter istiden

Øyas høyeste område er ca. 24 moh. Etter at innlandsisen smeltet bort fra Grimstad for omkring 12 000 år siden stod havet vel 50m høyere enn i dag. Under landhevningen dukker Indre Maløya først opp av havet for ca 6000 år siden. Hele øya er skuret og slipt av isen, i siste fase med retning fra nordvest. På den siden av øya som vender mot byen sees mange fine svaberg med skuringsstriper etter stein som har lagt fastfrosset under isen. Alle de fine svaberg i Grimstadskjærgården er nok vasket av bølgene i strandsonen, men den opprinnelige formen er slipt til av innlandsisen! Bare se etter isens umiskjennelige «fotavtrykk»; skuringsstripene.

Under landhevningen ble det som var avsatt av morenedekke under isen vasket av bølger og strøm ned i forsenkningene og ut i gruntvannsområdene. Flere steder ligger det rullsteinsområder og strandavsetninger fra gamle strandsoner høyt oppe i terrenget. Rullesteina fra disse avsetningene har tidligere vært brukt til å lage flotte steingjerder på øya.

Gruvedrift

Det er noen spor etter tidligere forsøk gruvedrift på Indre Maløya (se kart). Det er registrert i alle fall 3 ulike skjerp, men det har ikke blitt noen større uttak på øya. Dette har sannsynligvis vært forsøk på å finne jernmalm. Det har vært gruvedrift på jern i Arendalsområdet i omtrent 400 år (!) så de har nok lett etter nye forekomster i hele kystregionen. De gamle bruddene og haugene med avfallsstein er fortsatt synlige.

Båndgneis og jettegryte

Reveskjær utenfor Indre Maløya, kalkspatmarmor med messinglav.

Foldemønstre i kalkspatmarmor på Bøddelhauet vest på Indre Maløya

Gjengrodd skjerp med frodig steintipp. Jerngruve?

Flyttblokk av granitt, trolig Herefossgranitt fraktet av innlandsisen fra Øvre Landvik.

Svaberg med tydelig isskuring, fra nordvest. På bysiden av Indre Maløya.

Østover fra Indre Maløya skimtes de «røde» granittøyene på Hesnesøyene. «Grå»-holmen helt til høyre i horisonten.

Øyas rullesteinsområder er brukt til flotte steingjerder

Messinglaven trives godt på marmor, her er det nok ekstra næring å hente.

Narrmarihand (*Anacamptis morio*) vokser på Indre Maløya

(bildet er fra Håøya)